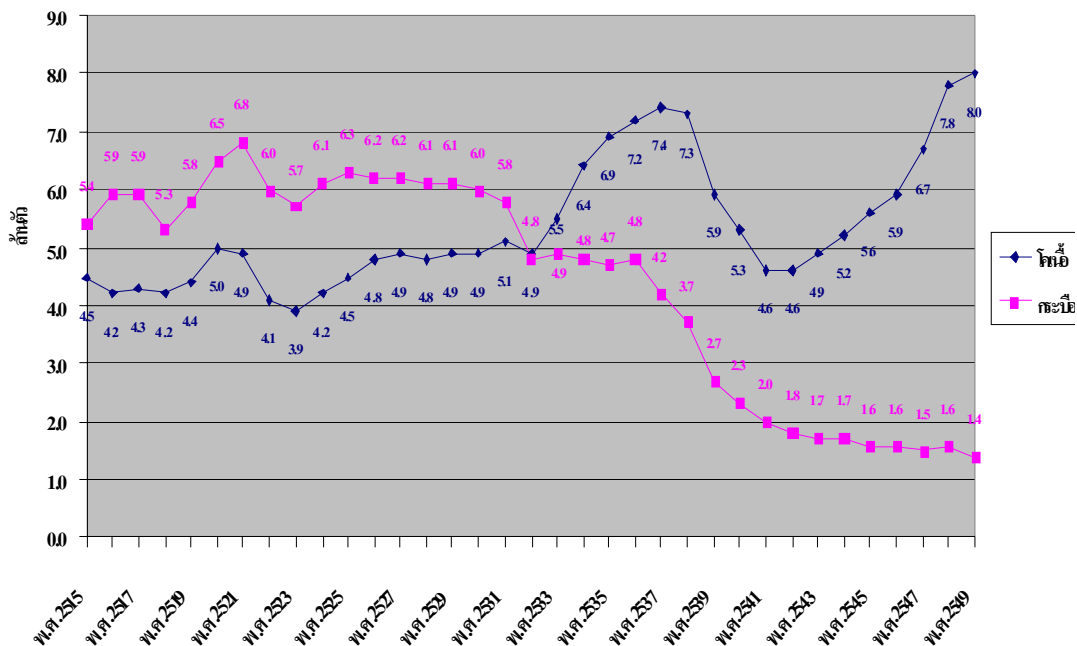

รูปที่ 16 เปรียบเทียบจำนวนโคกอี-กระบือของประเทศไทย พ.ศ. 2515-2549

ที่มา : ไพบุลย์ ใจเด็ด (2550)

1.4 ทิศทางการเลี้ยงโคเนื้อในอนาคต

จากอดีตถึงในปัจจุบันที่ประเทศไทยได้นำเข้าโคมีชีวิต และนำเข้าแช่แข็งโคพันธุ์อเมริกัน บราห์มัน จากประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียมาเลี้ยงและปรับปรุงพันธุ์โคพื้นเมืองในประเทศไทย ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าบางช่วงอาจจะชะลอตัวลงบ้างตามกระแสนิยม แต่โคพันธุ์อเมริกัน บราห์มันก็สามารถที่จะพัฒนาสายพันธุ์โคพื้นเมืองที่มีขนาดเล็กให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เหมาะที่จะเป็นพันธุ์โคพื้นฐานในการพัฒนาให้เป็นโคเนื้อผสมเพื่อการค้า (Commercial) และพัฒนาต่อไปจนถึงพันธุ์แท้โดยใช้โคพันธุ์อเมริกันบราห์มันและโคยุโรป

เนื่องจากโคพันธุ์อเมริกันบราห์มันสามารถปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมของเมืองไทยได้ดี ทนต่อโรคและแมลงโตเร็วจึงสามารถกระจายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็วโดยการผสมเทียมหรือการใช้พ่อพันธุ์ คุมฝูงแบบธรรมชาติกับแม่พันธุ์โคพื้นเมือง จึงทำให้ลูกโคที่มีสายเลือด พันธุ์อเมริกันบราห์มันมีราคาค่อนข้างแพง แต่สำหรับพ่อแม่พันธุ์อเมริกันบราห์มันพันธุ์แท้ ในปัจจุบันอาจจะยังไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากโคพันธุ์อเมริกันบราห์มันคุณภาพดี ๆ มีจำนวนน้อยและราคาแพง รัฐบาลจึงได้มีโครงการโคเนื้อล้านครอบครัว และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่อาสาสมัครผสมเทียมเพิ่มเติมขึ้น เพื่อเพิ่มประชากรโคเนื้อให้ทันกับความต้องการของตลาดของเกษตรกรโดยการผสมเทียม และยังมีเกษตรกรบางรายได้นำเอาเทคโนโลยีการย้ายฝากตัวอ่อนในโคมาใช้เพื่อผลิตโคพันธุ์ดี ซึ่งปัจจุบันกำลังได้รับความสนใจจากเกษตรกรกันอย่างมาก จนปัจจุบันประเทศไทยมีสมาคมที่เกี่ยวกับโคพันธุ์อเมริกันบราห์มันหลายสมาคม เช่น สมาคมผู้บำรุงพันธุ์โคพันธุ์บราห์มันแห่งประเทศไทย สมาคมส่งเสริมการเลี้ยงโคพันธุ์บราห์มัน และสมาคมผู้เลี้ยงโคบราห์มัน

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่รัฐบาลไทยได้ทำสัญญาข้อตกลงไว้จึงมีผลกระทบถึงปัจจุบันและอนาคตอย่างแน่นอน อาชีพเกษตรกรจำนวน 60-70% ของประเทศได้รับผลกระทบ อาชีพการเกษตรบางสาขาเริ่มมีปัญหาอยู่ไม่ได้ เช่น อาชีพเลี้ยงโคนม อาชีพทำสวนผลไม้ เป็นต้น สำหรับอาชีพเลี้ยงโคนมในปัจจุบันดูเหมือนจะยังไม่มีผลกระทบ เนื่องจากอยู่ในช่วงกระแสขาขึ้น ราคาสูงใจให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงกันมากแต่อาจจะในช่วงระยะเวลาอันสั้น เมื่อกระแสขาลง และสินค้าโคนมจากประเทศคู่สัญญานำเข้ามามีราคาที่ถูกกว่ามีคุณภาพดีกว่า อาชีพการเลี้ยงโคนมจะค่อย ๆ หายไป ดังนั้นเกษตรกรจะต้อง **“ปรับวิธีการเลี้ยง เปลี่ยนวิธีการขาย ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพ”** จึงจะสามารถเลี้ยงโคนมต่อไปได้ในอนาคต การเลี้ยงโคนมในอนาคตจึงจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและแผนงานในการพัฒนาโค ให้ชัดเจนเพื่อเป็นรากฐานการผลิตโคนมคุณภาพดี ดังนี้

1.4.1 การพัฒนาสายพันธุ์โคพันธุ์ไทยบราห์มัน

1. สร้างฝูงโคพื้นฐานโดยการปรับปรุงพันธุ์โคพื้นเมืองให้มีสายเลือดโคพันธุ์บราห์มันอย่างน้อย 50% ขึ้นไปเพื่อพัฒนาเป็นโคพันธุ์พื้นฐานในการปรับปรุงพันธุ์ให้เป็นโคเนื้อคุณภาพดี หรือเรียกว่าพันธุ์โคเนื้อเพื่อการค้า โดยผสมข้ามสายพันธุ์โคเนื้อยุโรป เช่น พันธุ์ชาร์โลเลย์ พันธุ์เอนกัส พันธุ์ซิมเมนทอล พันธุ์ลิมูซิน เป็นต้น ลูกโคตัวผู้สามารถนำมาขุนเป็นโคขุนคุณภาพดี เนื้อมีคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาดและโคมีอัตราการเจริญเติบโตดี สำหรับโคเพศเมียสามารถนำมาเป็นแม่พันธุ์ได้ดี ขณะนี้ประเทศไทยได้สร้างสายพันธุ์โคเนื้อลูกผสมขึ้นมาและกำลังเป็นที่นิยมเลี้ยงกันอยู่ เช่น โคพันธุ์กำแพงแสน โคพันธุ์ตาก และโคพันธุ์กบินทร์บุรี แต่ยังมีจำนวนน้อยอยู่มาก ไม่พอสำหรับตลาดวัวขุน เนื่องจากโคเนื้อพันธุ์พื้นฐานยังไม่มีคุณภาพ ยังมีความหลากหลายสายพันธุ์ ประกอบกับปัจจุบันเกษตรกรนิยมที่จะใช้โคพันธุ์ฮินดู-บราซิลมาผสมทำให้ลูกโคที่เกิดมาไม่เหมาะ ที่จะนำมาขุนหรือผสมกับโคยุโรปเพื่อผลิตเป็นโคเนื้อต่อไป และจะมีผลต่ออนาคต ทำให้การพัฒนาโคเนื้อล่าช้าต่อไปอีก

2. สร้างสายพันธุ์โคพันธุ์บราห์มันพันธุ์แท้ในประเทศไทย เรียกว่า โคพันธุ์ไทยบราห์มันพันธุ์แท้ โดยการผสมยกระดับสายเลือดจนเป็นพันธุ์แท้ ในปัจจุบันมีสมาคมส่งเสริมการเลี้ยงโคพันธุ์บราห์มันเป็นองค์กรที่รับผิดชอบโคลูกผสมจากโครุ่นที่ 1 (F1) จนถึงโครุ่นที่ 5 (F5) ซึ่งถือว่าเป็นโคพันธุ์ไทยบราห์มันพันธุ์แท้ โดยเกษตรกรจะต้องสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมและจะต้องมีความประสงค์ที่จะพัฒนาสายพันธุ์โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการพัฒนา สายพันธุ์ พ่อโคที่นำมาผสมพันธุ์จะต้องเป็นโคพันธุ์บราห์มันพันธุ์แท้ที่มีคุณภาพดี มีพันธุ์ประวัติที่นับย้อนหลัง 5 รุ่น จากสมาคมโคเนื้อทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มประชากรโคพันธุ์บราห์มันพันธุ์แท้ให้มากขึ้น และพันธุ์โคที่เหมาะสมในการเลี้ยงในประเทศไทย

3. การใช้เทคโนโลยีการย้ายฝากตัวอ่อนโคในการผลิตและสร้างสายพันธุ์โคบราห์มันคุณภาพดีที่มีในประเทศไทยและการนำเข้าตัวอ่อนแช่แข็งจากต่างประเทศ เพื่อเป็นการกระจายพันธุ์ออกไป จะช่วยให้เกษตรกรที่สนใจได้มีโอกาสเลี้ยงโคพันธุ์บราห์มันพันธุ์แท้ได้มากขึ้น และได้กระจาย